

Dosarul nr. 2r-61/22
2-19125112-01-2r-31012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – D. Tricolici
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru

DECIZIE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Cremene Boris,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea
Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 (în proces de insolabilitate)
împotriva lui Cremene Boris, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni
„Termoelectrica”, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva încheierii din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea depusă de Cremene Boris, cu privire la repunerea apelului în
termen și s-a restituit apelul declarat de Cremene Boris împotriva hotărârii din 20
iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru ca fiind depus în afara termenului
legal,

c o n s t a t ă:

La 25 iulie 2019, ÎMGFL nr. 13 (în proces de insolabilitate), a înaintat cerere
de chemare în judecată către Cremene Boris, intervenient accesoriu SA
„Termoelectrica”, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de
judecată.

Prin hotărârea din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis
acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 13 (în proces de insolabilitate). S-a încasat de la
Cremene Boris în beneficiul ÎMGFL nr. 13 (în proces de insolabilitate) datoria
pentru serviciile locativ-comunale în mărime de 8238,75 de lei. S-a încasat de la
Cremene Boris în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 270 de lei.

La 10 decembrie 2020, prin intermediul Oficiului poștal, Cremene Boris a depus
cerere de apel împotriva hotărârii din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei la rejudecare.
Totodată a solicitat repunerea în termenul legal de declarare a apelului.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2021, nu s-a dat curs
cererii de apel declarate de către Cremene Boris și i s-a comunicat apelantului despre
necesitatea lichidării neajunsurilor statuate în încheiere și anume, semnarea cererii de
apel, fiindu-i acordat un termen de 5 zile de la data recepționării încheierii.

La 12 aprilie 2021, a fost depusă o cerere de apel semnată de către Cremenciuc
Iurie, în interesele lui Cremene Boris, în temeiul procurii din 09 aprilie 2021,

solicitând de asemenea repunerea în termenul legal de declarare a apelului, casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei la rejudecare.

Prin încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de Cremenciuc Iurie, în interesele lui Cremene Boris, a fost restituit în temeiul art.369 alin.(1) lit.d) din Codul de procedură civilă.

La 28 mai 2021, prin intermediul poștei electronice și a serviciului poștal (f.d.86, 104, 143), Cremene Boris a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și restituirea cauzei în instanța de apel.

Prin decizia din 22 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de Cremene Boris și a fost menținută încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 23 septembrie 2021, Cremene Boris a depus o cerere privind constatarea lichidării neajunsurilor și examinarea cererii privind repunerea în termenul de declarare a apelului.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Cremene Boris a indicat că la 07 decembrie 2020 a aflat despre adoptarea hotărârii din 20 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin intermediul executorului judecătoresc Brihuneț Cristina.

A menționat că, fiind cetățean al Uniunii Europene, de profesie regizor, producător și actor, are contracte de muncă în diferite perioade și țări ale Uniunii Europene și de mulți ani se află peste hotarele Republicii Moldova. Revine în țară doar cu ocazii familiale.

A susținut că, în raport cu perioada examinării cauzei, din vara a. 2019, în baza unui nou contract de muncă, s-a aflat, inițial în Germania, ulterior în Portugalia, în toată perioada pandemiei a locuit și a muncit în Portugalia și a revenit în Republica Moldova în luna noiembrie curent.

A considerat că hotărârea din 20 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost adoptată cu încălcarea principiului securității raporturilor juridice, instanța de fond fiind indusă în eroare de reclamant, cauza a fost examinată în lipsa sa, fiind lipsit de posibilitatea de a participa și a prezenta instanței de judecată probe care exclud admiterea cererii de chemare în judecată.

A mai afirmat că, nu a cunoscut despre examinarea dosarului, care inițial a fost primit în procedura cererilor cu valoare redusă, iar ulterior a fost trecut în procedură generală, iar semnătura de pe avizul de recepție din 20 septembrie 2019, diferă de celelalte semnături ale apelantului de pe actele din dosar.

Prin încheierea din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de Cremene Boris privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul declarat de Cremene Boris, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 26 noiembrie 2021 și ulterior la 21 ianuarie 2022, Cremene Boris, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea apelului în termen și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului Cremene Boris a indicat că concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen a apelului este neîntemeiată și contrară circumstanțelor cauzei.

A menționat că concluzia instanței de apel cu privire la comunicarea actelor de procedură în adresa apelantului sau citarea acestuia sunt eronate și în contradicție cu materialele cauzei. Or, apelantul/recurentul nu a fost înștiințat legal despre examinarea procesului, nu a fost citat legal la proces și nu a avut motive rezonabile să urmărească portalul național al instanțelor de judecată în legătură cu un proces despre existența căruia nu a știut.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost pronunțată la data de 17 noiembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la data de 26 noiembrie 2021. Astfel, recursul este în termen.

La 31 ianuarie 2021 în adresa SA „Termoelectrica” și ÎMGFL nr.13 a fost expediată copia recursului declarat de Cremene Boris cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 229).

Prin referința depusă la data 21 februarie 2022, ÎMGFL nr.13 a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Cremene Boris și menținerea încheierii din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 20 iulie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă acțiunea depusă de ÎMGFL nr.13, în proces de insolabilitate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 10 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Cremene Boris, a depus cerere de apel, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea a hotărârii din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2021, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de către Cremene Boris și i s-a comunicat apelantului despre necesitatea lichidării neajunsurilor statuate în încheiere și anume, semnarea cererii de apel, fiindu-i acordat un termen de 5 zile de la data recepționării încheierii.

La 12 aprilie 2021, a fost depusă o cerere de apel semnată de către Cremenciuc Iurie, în interesele lui Cremene Boris, în temeiul procurii din 09 aprilie 2021, solicitând de asemenea repunerea în termenul legal de declarare a apelului, casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei la rejudecare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2021, apelul declarat de Cremenciuc Iurie, în interesele lui Cremene Boris, a fost restituit în temeiul art.369 alin.(1) lit.d) din Codul de procedură civilă.

Prin decizia din 22 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de Cremene Boris și a fost menținută încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 23 septembrie 2021, Cremene Boris a depus o cerere privind constatarea lichidării neajunsurilor și examinarea cererii privind repunerea în termenul de declarare a apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 17 noiembrie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea depusă de Cremene Boris, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul declarat de Cremene Boris, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv.

La această concluzie instanța de apel a ajuns, deoarece cererea de apel a fost depusă de Cremene Boris, peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 20 iulie 2020, iar cererea de apel a fost depusă de

către Cremene Boris, abia la 10 decembrie 2020, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 19 august 2020 inclusiv (miercuri).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși Cremene Boris a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 102 alin. (4¹), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului/apelantului Cremene Boris precum că cauza a fost examinată în absența sa. Or, cert este faptul că recurentul a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, recepționând la data de 20 septembrie 2019 copia încheierii primei instanțe din 05 august 2019, de acceptare spre examinare a cererii cu valoare redusă a cererii de chemare în judecată depusă de ÎMGFL nr. 13, în proces de insolvență, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr. DS2035612878AS (f.d. 22).

Astfel, Cremene Boris, fiind o dată înștiințat în mod legal, nu poate invoca necitarea lui pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară, deoarece odată ce a aflat că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare

prezenta cauză civilă, urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligat să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Totodată, se reține că la data de 20 iulie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a expediat copia dispozitivului hotărârii din 20 iulie 2020 la adresa de domiciliu a lui Cremene Boris: mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu Bodoni, 43, bl. A, ap. 8 (f.d. 40), însă nu se atestă date de recepționare.

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de Cremene Boris precum că despre emiterea hotărârii din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a aflat la 07 decembrie 2020 de la executorul judecătoresc, iar la 10 decembrie 2020 a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Este irelevant argumentul recurentului Cremene Boris precum că din momentul intentării procesului și până la data de 19 septembrie 2020, ultimul nu s-a aflat pe teritoriul RM, or, din informația prezentată nu se atestă ieșirile acestuia de pe teritoriul Republicii Moldova pentru perioada de referință. Totodată, din copia pașaportului recurentului/apelant nu se atestă faptul că la momentul semnării avizului de recepție la 20 septembrie 2019 ultimul nu se afla în Republica Moldova, intrările și ieșirile fiind datate cu a. 2020-2021.

Prin urmare, Cremene Boris nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Cremene Boris.

Se menține încheierea din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 (în proces de insolvență) împotriva lui Cremene Boris, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic